

Henkilötunnuksen ja kotikunnan saaminen ulkomaan kansalaiselle

Kelan kv-kesätilaisuus 28.8.2018

Torbjörn Sandell

Sisältö

- Henkilötunnuksen ja kotikunnan saaminen
- Rekisteröintiprosessi

Henkilötunnuksen ja kotikunnan saaminen

Henkilötunnus

- Annetaan, kun henkilö rekisteröidään väestötietojärjestelmään
 - käytössä laajalti muidenkin viranomaisten ja yksityisten tahojen tietojärjestelmissä
- Muodostuu syntymäajan ja sukupuolen perusteella
- Lähtökohtaisesti pysyvä ja ainutkertainen
 - sama tunnus käytössä vain yhdellä henkilöllä
 - voidaan korjata, jos virhe syntymäajassa tai sukupuolella
 - voidaan muuttaa uhka- tai väärinkäytösperusteella (**erittäin** harvinaista!)

Kotikunta

- Määräytyy kotikuntalain mukaan
 - kotikunnan saanut saa henkilötunnuksen, jos yleiset edellytykset täyttyvät
- Maistraatti merkitsee väestötietojärjestelmään, mutta merkintä ei sido muita viranomaisia
 - osoitemerkintöjä ei voida korjata jälkeinpäin
 - esim. Verohallinto voi verotuspäätöksen yhteydessä tulkita asumista toisin kuin mitä väestötietojärjestelmään on merkitty

Rekisteröinnin yleiset edellytykset

- Ulkomaalainen voidaan rekisteröidä, jos kaikki yleiset edellytykset ja vähintään yksi erityinen edellytys täyttyy
- Yleiset edellytykset:
 - Laillinen oleskelu maassa
 - Henkilökohtainen käynti
 - Matkustusasiakirjan esittäminen

→ Henkilö tunnistetaan!

Erityiset edellytykset

- Kotikunnan saaminen
- Ellei kotikuntaa, suoritetaan tarveharkinta
 - jos rekisteröinti/henkilötunnus tarpeen **velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamiseksi**
 - jos Suomea sitova kv-sopimus edellyttää (ei tietoa tällaisista)
- Perusteesta/tarpeesta oltava (asiakirja)selvitystä
 - Perusteeksi ei riitä, että "tietojärjestelmä vaatii"
 - Toisaalta viranomaisen tarve on yleensä riittävä
 - Tunnus voidaan antaa vasta työsopimuksen tekemisen **jälkeen**

Kotikunta maahan muutettaessa

- Ulkomailta muutettaessa kotikuntalakia sovelletaan tietyin edellytyksin
 - maahan muuttavan **perheenjäsenellä** on kotikunta
 - Pohjoismaan kansalainen
 - EU-kansalainen, oleskeluoikeus rekisteröity
 - Kolmannen valtion kansalainen:
 - jatkuva tai pysyvä oleskelulupa (A tai P)
 - **vähintään vuoden** tilapäinen lupa (B) ja **tarkoitus** jäädä vakinaisesti asumaan
- **Tarkoitusta** arvioidaan ”olosuhteet kokonaisuudessaan huomioiden”, esim.:
 - suomalainen syntyperä tai aiempi kotikunta Suomessa
 - vähintään kahden vuoden opiskelu/työsopimus
 - asunut Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään vuoden

Kotikunnan määräytyminen

- Pääsääntö: "Henkilön kotikunta on ... se kunta jossa hän asuu."
- Kotikunta ei muutu, jos asuminen toisessa kunnassa johtuu **pääasiassa**
 - < 1 v. kestävästä työtehtävästä, opiskelusta, sairaudesta tms.
 - laitoshoidosta ym.
 - merillä olosta
 - rangaistuksen suorittamisesta
 - julkisesta luottamustoimesta (mm. eduskunta, valtioneuvosto)
 - asevelvollisuuden tai siviilipalveluksen suorittamisesta

Poikkeukset

- Diplomaattisiin tehtäviin tai kansainvälisen järjestön palvelukseen tuleva **ei saa kotikuntaa**
 - koskee yleensä myös perheenjäseniä + ”yksityisessä palveluksessa olevia”
- Useampi asunto/ei asuntoa
 - Kotikunta = kunta, jota perhesuhteidensa, toimeentulonsa tms. johdosta itse pitää kotikuntanaan ja johon em. seikkojen perusteella kiintein yhteys
 - Objektiivinen + subjektiivinen osuus, maistraatilla tietty harkintavalta
- Laitoshoito
- Tarkista poikkeukset maistraatista!

Rekisteröintiprosessi

Rekisteröintivaihtoehdot

- Nykyisin useampi vaihtoehto: *maistraatti, verotoimisto, Migri*
 - maistraatti voi **aina** rekisteröidä
 - Migri voi rekisteröidä, jos asioidaan ulkomaalaislupa-asioissa
 - verotoimisto voi rekisteröidä, jos on verotuksellinen tarve
- Muut kuin maistraatti rekisteröivät suppeilla tiedoilla
 - esim. perhesuhdetiedot ja kotikuntamerkinän saa vain maistraatilta

Pohjoismaan kansalainen

- Ei asiointitarvetta Migrissä, joten voi käänntyä suoraan maistraatin puoleen
- Jos tulee yli vuodeksi, saa yleensä kotikunnan
- Jos tulee alle vuodeksi, tehdään tarveharkinta
 - tällöin voi käänntyä myös verotoimiston puoleen, jos henkilötunnuksen tarve on verotuksellinen

Muut EU-kansalaiset

- Käsittää myös ETA-maiden ja Sveitsin kansalaiset
- Jos tulee yli kolmeksi kuukaudeksi, oleskeluoikeus rekisteröitävä → Migri voi antaa henkilötunnuksen samalla
 - tietojen täydennykset + mahdollinen kotikunta maistraatista
- Jos tulee alle kolmeksi kuukaudeksi, voi käänntyä suoraan maistraatin puoleen
 - tällöin ei kotikuntaa
 - myös verotoimisto voi rekisteröidä, jos tunnukselle verotuksellinen tarve

Kolmansien maiden kansalaiset

- Yli kolmen kuukauden oleskelu edellyttää oleskelulupaa → Migri voi rekisteröidä myöntämisen yhteydessä
 - tietojen täydennykset + mahdollinen kotikunta maistraatista
 - jos lupaa haetaan ulkomailla Suomen edustustossa, edustusto tunnistaa
 - jos lupaa haetaan ulkomailla ns. oleskelulupakeskuksessa, tunnistamista tai rekisteröintiä ei voida tehdä
- Alle kolme kuukautta oleskeleva voi käänntyä maistraatin puoleen
 - myös verotoimisto voi rekisteröidä, jos tunnukselle verotuksellinen tarve

Mitä mukaan?

- **Voimassa oleva** matkustusasiakirja!
 - yleensä passi
 - EU-kansalaisen kohdalla kelpaa myös **kansalaisuusvaltion antama** virallinen kuvallinen henkilökortti
- Tarveharkintaan tarvittavat selvitykset tarpeen mukaan
 - työsopimus, opiskelutodistus tms.
- Lasten syntymätodistukset, puolisoiden vihkitodistukset ym.
 - laillistus + virallinen käänös suomen, ruotsin tai englannin kielelle
 - kysy näistä lisää maistraatista!
 - jos muutat vakinaisesti toisesta Pohjoismaasta, tiedot siirtyvät sähköisesti muuton rekisteröinnin jälkeen → todistuksia ei tarvita

Mutta jos asiakirjoja ei voi saada?

- Poikkeussäännös (VTVPL 19 § 2 mom.):
 - ellei passia, muuta asiakirjaa tai laillistusta voi saada → muu luotettava selvitys
 - jos syynä huono turvallisuus- tai ihmisoikeustilanne tai muu erityinen syy (→ erityisesti kansainvälistä suojelua saavat)
 - arvioidaan objektiivisesti
 - hankaluus tai kalleus eivät riitä syyksi
 - sovelletaan hyvin suppeasti!

**Lisätietoja kotikunta- ja
väestöntietoasioissa saat
paikallisesta maistraatistasi.**

Yhteystiedot: www.maistraatti.fi/maistraatit

